

danne Anstalter for Landvæsenets Udvikling under Cultusministeriet, det skulle vi vist ikke glæde os ved; thi det var et bedrøveligt og mislykket Forsøg; men derimod have vi andre Forsøg under Landhuusholdningssekskabet og tilmed under Indenrigsministeriet, som vistnok have baaret megen Frugt. Vi have saaledes for Tiden Agerdyrkningsinstituttet paa Haraldslund, som har virket overmaade meget under Landhuusholdningssekskabet. Skulde dette Andragende blive henvist til Cultusministeriet, saa vilde jo det Første, som man der tog i Betragtning, være hele Underviisningsmetoden og Skoleplanen, og da frygter jeg for, at vi maatte hente Mønstret sydfra, fra Lydsland og saae Agerdyrkningsakademier, hvorimod, naar vi henviser det til Indenrigsministeriet, det da vilde være naturligare, hvis man vilde fremme Sagen videre, at man vilde søge til vore nordlige Naboer, Sverrig og Norge, hvor saadanne Anstalter bestandigt have haft en praktisk Retning. Jeg skulde derfor bede Udvalget, om det ikke vil forandre det, eller, hvis det ikke vil gjøre det, saa vil jeg tillade mig til næste Behandling at stille et Endringsforslag om, at det maa henvises til Indenrigsministeriet istedetfor til Cultusministeriet.

Réc: Den ærede sidste Taler tager feil: Landhuusholdningssekskabet kan ikke siges at fortere under Indenrigsministeriet. Det er ikke noget Statsinstitut (B. S. Høler: Det faaer Understøttelse af Indenrigsministeriet og er opført paa sammes Conto, altsaa controllerer Indenrigsministeriet det!) Ja, det faaer et Tilskud af Statskassen, der staaer paa Indenrigsministeriets Conto; men Indenrigsministeren har ikke nogen bestemmende Indflydelse paa Landhuusholdningssekskabets Virksomhed. Jeg kan heller slet ikke see, hvad der kan være til Hinder for, eller hvad der kan være urigtigt i, at henviser det omhandlede Andragende til Cultusministeren, som han er bleven benævnt, men som det maaffee rigtigere vilde hedde: Underviisningsministeren, da det angaaer Underviisningsvæsenet paa Landet i det Hele, og navnlig angaaer et vigtigt Punkt, hvorfor jeg troer, det er aldeles rigtigt, at Andragendet sendes til det nævnte Ministerium, som vedkommende Spørgsmaalet om at bidrage til

visse Skolers Oprettelse og Underholdning paa Landet. Rigsdagen har alt ved forskjellige Leiligheder bevilget Understøttelse til Skoler, som ere blevene oprettede baade paa Landet og i Kjøbstæderne. Det har i det Hele taget i lang Tid arbeidet sig frem som Princip, at opelste hvad jeg vil kalde Underviisningsindustrien, ved Understøttelse fra Statens Side, og det er i den Henseende, jeg troer, at det kan være meget nyttigt, at det kommer under den ærede Underviisningsministers Overtøelse, om der ikke ogsaa maaffee paa den Maade, som her er foreslaaet, eller i alt Fald ved at benytte Momenter, der findes i den agtede Forslagsstillers Andragende, fra Statens Side kunde tilflyde Hjælp til saadanne Skolers Indretning paa Landet.

Det, hvorfor jeg forøvrigt nærmest har tilladt mig at tage Ordet, angaaer et andet Punkt, et Punkt, hvori jeg har været noget afvigende fra mine ærede Colleger i Udvalget, skjøndt jeg dog ikke har fundet mig foranlediget til at gjøre nogen dissenterende Indstilling; men jeg troer imidlertid, at Sagen ikke bør mangle en Berøring for den ærede Forsamling. Det er af den ærede Ordfører allerede tidligere uddviklet, at der var Anledning til at ønske, saaledes som der ogsaa er gjort en særlig Indstilling om, at der maatte fremkomme et Reglement, sigtende til en bedre og nyere Ordning af Gageringen for Comptoirerne under Ketterne. I en tidligere Tid modtog vi flere saadanne Lønningsreglementer fra den ærede Finantsministers Haand, og det syntes, som om flere skulde følge hurtigt efter hinanden; men de ere atter i den senere Tid udeblevne. Jeg vil derfor tillade mig, ved denne Leilighed at henstille til den høitærede Minister, at vi ret snart maatte faae Lovforslag forelagte om Lønningerne under flere af de Siaten vedkommende offentlige Indretninger. Der er imidlertid en Klasse af Embedsmand, som rigtignok ikke vil komme til at nyde noget Godt af nye Lønningsreglements, skjøndt de ogsaa høre til dem, som have indgivet et Andragende, der er opført under Indstillingerne —, og det af den simple Grund, at de alt ere ophørte at være Embedsmand. Det er nemlig Embedsmændene ved det ophævede Talletteri. Det